

RAHANDUSMINISTEERIUM

Mario Sõrm
Advokaadibüroo Sorainen OÜ
mario.sorm@sorainen.com

Teie 27.06.2025
Meie 22.07.2025 nr 12.2-1/3025-5

Vastus järelevalveteatele

Austatud vandeadvokaat Sõrm

Rahandusministeeriumile kliendi nimel esitatud järelevalveteates avaldasite arvamust, et Riigi Kinnisvara Aktsiaselts, registrikood 10788733, (edaspidi: hankija) on avatud hankemenetluses „Tallinn Kase 61, Sisekaitseakadeemia varutoite ehitustööd“, viitenumber 288958, (edaspidi: riigihanke) tunnistanud vastavaks ja edukaks pakkumuse, mis tegelikult ei vasta geenraatori mõõtmetele ja müratasemele seatud parameetrite osas riigihanke alusdokumentides (edaspidi: RHAD) sisalduvatele nõuetele. Möönsite, et 20.06.2025 otsusega nr 132-25/288958 jättis riigihangete vaidlustuskomisjon (VAKO) Teie kliendi huvides esitatud vaidlustuse rahuldamata, leides, et hankija otsus kõnealuse pakkumuse vastavaks tunnistamise kohta on õiguspärane. Vaidlustusmenetluse järgnevalt järelevalveteate esitamist põhjendasite asjaoludega, mis said Teie esindatavale teatavaks alles pärast vaidlustuse esitamist ning millele ei olnud võimalik varasemalt tugineda. Ühtlasi väljendasite kartust, et hankija võib kavatseda sõlmida hankelepingu RHAD-is generaatori mõõtmetele ja müratasemele ette nähtud nõuetest erinevatel tingimustel, mis oleks karistatav riigihangete seaduse (RHS) § 214 järgi.

Rahandusministeerium on Teid eelnevalt teavitanud, et kaalub järelevalvemenetluse alustamist ning pöördub järelevalvemenetluse alustamiseks vajalike selgituste saamiseks hankija poole. 07.07.2025 kirjas nr 12.2-1/3025-2 palus Rahandusministeerium RHS § 205 lg-le 2 hankijal selgitada, kas ja kuidas on hankija kontrollinud pakutava generaatori vastavust RHAD-is ette nähtud: (i) mõõtmetele (vt „PP392023_PP_EL-301_v02_seletuskiri“ lk 7 maksimaalselt 6800 x 2160 x 2550 mm), arvestades tootja poolt avaldatut, et erilahendusena valmistatava generaatori mõõtmed oleksid teistsugused (vähemalt 5300 x 2300 x 3040 mm); (ii) müratasemele („2326_PP_AR-3-01_seletuskiri“ p 5.1 7m kauguselt 68 ja 75 dB), arvestades pakkuja poolt avaldatut, et generaatori müratase oleks teistsugune (jääb 7m kauguselt vahemikku 78-80dB).

11.07.2025 kirjas nr JUR-7/2025-41 selgitas hankija edukaks tunnistatud pakkumuse vastavust RHAD-is ette nähtud mõõtmetele ja müratasemele järgmiselt. Kuna hankija ei olnud riigihanke läbiviimisel nõudnud pakkujalt pakkumuse koosseisus tootekirjelduste ega muude andmete esitamist, tugines hankija pakkumuste vastavuse kontrollimisel esmalt pakkujate kinnitustele, mis olid kohustuslikena ette nähtud RHAD vormil 2 „Hankemenetlusel osalemise avaldus“. Hankija õigus tugineda pakkumuse vastavuse kontrollimisel pakkuja kinnitustele on kooskõlas Riigikohtu praktikaga, mille kohaselt põhineb hankemenetlus vastavalt RHS §-le 104, § 122 lg-le 3, § 175 lg-tele 2 ja 4, § 178 lg 3 p-le 2 suurel määral pakkujate ühepoolsetel kinnitustel ja hankija võimalusel neid usaldada (vt RKHKo 19.12.2019, nr 3-19-1464, p 16). Hankija ei piirdunud siiski vastavusotsuse tegemisel üksnes pakkuja pakkumuses sisaldunud kinnitustega, vaid esitas pakkujale ka täpsustavaid küsimusi.

(i) Generaatori mõõtmete kohta esitas hankija pakkuja järgmise küsimuse: „*Tootelehel ei ole toodud generaatori mõõtmeid. Millised on generaatori mõõtmed?*“ Pakkuja vastas, et: „*Oleme arvestanud, et maksimaalsed mõõdud on 6800x2160x2550mm. Tööprojekti staadiumis täpsustame ja kooskõlastame konkreetset lahendust kuna see on eritoode ja peab ülevaatama, et kõik mahuks ilusti sisse ja oleks mugav hooldada hoone sees.*“ Hankija palus lisaks ka projekteerijalt kinnitust pakkuja esitatud toote, sh generaatori mõõtmete, sobilikkuse osas ning projekteerijalt saadud hinnangu järgi vastab pakutud generaator projektis nõutud tingimustele ja parameetritele. Lisaks on hankija refereerinud VAKO 20.06.2025 otsuse nr 132-25/288958 p-des 6.6.6 ja 6.6.7 toodud argumente. Hankija on eelneva põhjal kogumis leidnud, et eriprojekti alusel on võimalik tarnida generaator, mis vastab kõigile mõõdunõuetele, sh ka kõrguse osas.

(ii) Generaatori mürataseme kohta esitas hankija pakkuja järgmise küsimuse: „*Tootelehel ei ole toodud generaatori müra suurust töötamise ajal. Mis on generaatori müra suurus töötamise ajal?*“ Pakkuja vastas, et: „*Generaatori müra jääb vahemikku 78-80dB 7m kauguselt. Betoonkesta sees on arvud teised ja seda on suht raske hetkel ennustada. Samas projekti järgi lisa mürasummutit ei ole plaanitud.*“ Seega ei ole pakkuja väitnud, et tema pakutud toode ei vasta RHAD-is nõutud müratasemele, vaid selgitas oma vastuses, et betoonkesta sees on arvud teised ja seda (täpset mürataset helikindlas kestas) on raske ennustada. RHAD-i järgi peab generaator olema helikindlas kestas. Sisuliselt on pakkuja vastanud, et kuna tegu on eritellimustootega, millel on mitmeid konfigureerimisvõimalusi, kuid mida ei ole veel projekteeritud ega tellitud, siis on hetkel raske öelda täpseid müraväärtusi. Lisaks eeltoodule kinnitas pakkuja selgitusvastuses, et pakutud generaator vastab kõikidele projektis etteantud tingimustele (sh sünkroniseerimisvõimekus, projektis etteantud võimsus, müratase). Hankija palus lisaks ka projekteerijalt kinnitust pakkuja esitatud toote, sh generaatori mürataseme, sobilikkuse osas ning projekteerijalt saadud hinnangu järgi vastab pakutud generaator projektis nõutud tingimustele ja parameetritele. Lisaks on hankija refereerinud VAKO 20.06.2025 otsuse nr 132-25/288958 p-s 6.6.3 toodud argumente, et eritellimustootte puhul on generaatori kestale võimalik lisada vajadusel täiendav mürakaitse kiht, millega oleksid näidistootte parameetrid vajadusel ka ületatud.

Hankija kinnitas, et on hinnanud pakkumuse vastavust sisuliselt ega tuvastanud pakkumuses ühtegi puudust ning pakkumus on tunnistatud vastavaks RHS § 114 lg 1 alusel. Hankija rõhutas, et tegemist on ehitustööde riigihankega, mitte (valmis)asjade (ostmise) riigihankega. Ehitamise aluseks on tööprojekt ning selle koostamise käigus peab töövõtja kooskõlastama kavandatavad materjalid, seadmed, tooted ja asendused. Selleks, et asuda seisukohale, et pakkuja pakutav generaator ei vasta riigihankes seatud nõuetele, peaks mittevastavus olema ilmne, mitte eeldatav. Pakkuja pakutud generaator ei ole valmistoodang, vaid eriprojekt, ja vastavad tooted komplekteeritakse eritööna. Pärast tellimuse esitamist koostab generaatorite tootja omalt poolt tööjoonised, mis saadetakse projekti autorile ja tellijale kinnitamiseks hankelepingu täitmise käigus.

Olles tutvunud Teie järelevalveteatega, sellele lisatud materjalidega, sh VAKO 20.06.2025 otsusega nr 132-25/288958, ning arvestades hankija poolt antud selgitusi, ei ole Rahandusministeeriumil tekkinud põhjendatud kahtlusi pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsuse õiguspärasuse suhtes. Rahandusministeerium nõustub VAKO käsitlusega, mis tugineb kohtupraktikale, mille järgi on hankijal õigus usaldada pakkujaid ja hankijale kuulub kaalutusõigus otsustamiseks, kas piirduda pakkumuste vastavuse kontrollimisega pakkuja kinnitustega või kontrollida vastavust tõendipõhiselt (vt ka RKHKo 19.12.2019, nr 3-19-1464, p 16).

Pakkuja on hankijale kinnitanud, et kavatseb hankelepingu täitmisel juhinduda RHAD-is sätestatud nõuetest, sh generaatori mõõtmete ja mürataseme osas, mis kindlasti jäävad RHAD-ga ette antud piiresse, kuid mille konkreetsed parameetrid täpsustuvad tööprojekti koostamise käigus.

Hankija on Rahandusministeeriumile selgitanud, et ei kavatse hankelepingu täitmisel taganeda RHAD-is generaatori mõõtudele ja müratasemele kehtestatud nõuetest. Järelikult ei kavatse hankija sõlmida hankelepingut RHAD-st erinevatel tingimustel, mis ei oleks kooskõlas RHS § 120 lg-ga 1 ja millega pandaks toime RHS §-s 214 sätestatud väärtegu.

Arvestades, et tegemist on mitte valmistoote ostmise riigihankega, vaid ehitustööde tellimise riigihankega, mille üksikud detailid täpsustuvad RHAD-is ette antud numbriliste näitajate piires hankelepingu täitmise käigus koostatavas tööprojekti, ei ole praegu *ex ante* veenvalt ümber lükatud, et tootja poolt pakkujale tarnitav generaator on võimalik pakkuja poolt hiljem, sh nt kohapeal, hankija nõuetele vastavaks kohandada.

Lähtudes RHS § 180 p-st 6, § 203 lg-test 1-3, § 205 lg 1 p-st 1, § 206 lg 1 p-st 3 ja lg-st 3 teatame, et järelevalveteates esitatud asjaolude ja menetluse alustamise otsustamiseks kogutud andmete põhjal ei ole Rahandusministeeriumil tekkinud põhjendatud rikkumiskahtlust ning seetõttu järelevalveteate ajendil järelevalvemenetlust ei alustata.

Vaatamata järelevalvemenetluse alustamata jätmisele oleme siiski pidanud vajalikuks juhtida hankija tähelepanu sellele, et RHAD-is olid generaatori mõõtmed määratletud numbriliselt millimeetrites, mitte kuupmeetrites ning seetõttu ei ole kohane lähtuda hankelepingu täitmise nõuetekohasuse kontrollimisel millimeetrites väljendatud mõõtmete (pikkus - laius - kõrgus) asemel kuupmeetrites arvutatavast generaatori mahust (ruumalast). Eelnevaga seoses ning RHS § 210 lg-te 1-2 alusel oleme palunud hankijal pöörata kõrgendatud tähelepanu Tallinn Kase 61, Sisekaitseakadeemia varutoite ehitustööde teostamiseks sõlmitava hankelepingu täitmisel RHAD-is generaatori tehniliste parameetrite, sh mõõtmete ja mürataseme, kohta kehtestatud tingimuste järgimisele töövõtja poolt.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tarmo Porgand
osakonnajuhataja

Mihhail Antonov 5885 1448
Mihhail.Antonov@fin.ee